

Legal update

Březen 2022

Weinhold Legal

Obsah

Aktuality v legislativě

Vládní návrh novely úpravy zápisu fyzických a právnických osob do veřejných rejstříků

Aktuality v judikatuře

Spoluzpůsobení škody porušením prevenční povinnosti poškozeným

Informace uvedené v tomto bulletinu jsou prezentovány na základě našeho nejlepšího přesvědčení a poznatků získaných v době, kdy byl tento text dán do tisku. Nicméně, konkrétní informace vztahující se k tématům uvedeným v tomto bulletinu by měly být konzultovány dříve, než na jejich základě bude učiněno jakékoliv rozhodnutí.

Bankovníctví, finance a pojišťovnictví:

Daniel Weinhold, Václav Štraser

Fúze a akvizice:

Daniel Weinhold, Václav Štraser

Insolvence a restrukturalizace:

Zbyšek Kordač, Jakub Nedoma, Michal Švec

IT, media, telekomunikace:

Martin Lukáš, Jakub Nedoma, Michal Przczek

Nemovitosti:

Pav Younis, Václav Štraser

Ochrana osobních údajů:

Martin Lukáš, Anna Bartůňková, Tereza Hošková

Pracovní právo:

Anna Bartůňková, Eva Procházková, Daša Aradská

Slovenské právo:

Tomáš Čermák, Karin Konečná

Správa rodinného majetku:

Milan Polák, Zbyšek Kordač, Michaela Koblasová

Soudní a rozhodčí řízení: Milan Polák, Zbyšek Kordač, Anna Bartůňková, Michaela Koblasová, Michal Švec

Soutěžní právo / právo EU:

Tomáš Čermák, Jana Duchoňová

Start-upy a venture kapitál:

Pav Younis, Martin Lukáš, Jakub Nedoma

Veřejné zakázky a veřejný prostor:

Martin Lukáš, Monika Švaříčková, Tereza Hošková

Aktuality v legislativě

Vláda navrhla novelu úpravy zápisu fyzických a právnických osob do veřejných rejstříků

Vláda minulý měsíc schválila návrh zákona, kterým se mění zákony upravující zápisy fyzických a právnických osob do veřejných rejstříků, tj. živnostenský zákon, zákon o soudních poplatcích, zákon o obchodních korporacích a zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů.

Zákon je aktuálně teprve na počátku legislativního procesu, nicméně ve značné míře transponuje evropské předpisy a lze tak očekávat, že bude v základním rozsahu přijat. Navrhovaná účinnost by měla nastat 1. července 2022, s výjimkou některých ustanovení, která by měla nabýt účinnosti až 1. ledna 2024.

Navrhuje se jednodušší postup při zakládání a vzniku právnických osob v souvislosti se získáním živnostenského oprávnění. Ohlásit živnost či požádat o koncesi bude možné nejen již před podáním návrhu na zápis do veřejného rejstříku, ale také až po jeho podání, přičemž tato volba bude záviset na vůli zakladatelů, resp. členů statutárního orgánu založené právnické osoby. V případě ohlášení živnosti či žádosti o koncesi však nebude nutné vyčkat výsledku posouzení živnostenským úřadem a bude možné podat návrh na zápis osoby do veřejného rejstříku neprodleně.

Dále se též navrhuje upravit překážky výkonu funkce členů volených orgánů v zákoně o obchodních korporacích a upravit a rozšířit informační povinnost osob, které se mají stát členem voleného orgánu obchodní korporace. Mimo jiné se navrhuje opuštění vymezení bezúhonnosti podle živnostenského zákona a vlastní specifikace bezúhonnosti zákonem o obchodních korporacích. Trestné činy, které zakotvují překážku členství ve voleném orgánu, by měly být následující:

1. trestné činy zpronevěry, podvodu, pojistného podvodu, úvěrového podvodu, dotačního podvodu, legalizace výnosů z trestné činnosti, legalizace výnosů z nedbalosti, lichvy, porušení povinnosti při správě cizího majetku, porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti, poškození věřitele, zvýhodnění věřitele, způsobení úpadku, porušení povinnosti v insolvenčním řízení, plechichy v insolvenčním řízení, porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku,
2. daňové, poplatkové nebo devizové trestné činy,
3. trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizínou, nebo
4. obdobné trestné činy podle bodů 1 až 3 v zahraničí.

Vládní návrh má též za cíl zřídít evidenci osob vyloučených z výkonu funkce člena voleného orgánu obchodní korporace s cílem posílit ochranu veřejného pořádku tím, že bude existovat databáze efektivně umožňující ověřit, že jako člen voleného orgánu obchodní korporace nebude zapsána osoba, u níž určitá překážka výkonu funkce trvá. Dle návrhu by se mělo jednat o informační systém veřejné správy spravovaný Ministerstvem spravedlnosti. Do evidence by se měly zapisovat osoby:

- a) které byly rozhodnutím soudu vyloučeny z výkonu funkce člena statutárního orgánu podle § 63 až 65 zákona o obchodních korporacích,
- b) kterým byl uložen zákaz činnosti zakládající překážku výkonu funkce,
- c) které byly odsouzeny pro trestný čin zakládající překážku výkonu funkce, nebo
- d) na jejichž majetek byl prohlášen konkurs.

Evidence by měla být neveřejná a přístup do ní by měli mít pouze soudy a notáři. Ministerstvo spravedlnosti bude vydávat žadateli výpis nebo potvrzení neexistence jeho zápisu, resp. neexistence překážek.

Ministerstvo spravedlnosti by pak mělo v návaznosti na požadavek tzv. směrnice o digitalizaci vytvořit a zveřejnit vzorové společenské smlouvy pro plně elektronické vytvoření společnosti s ručením omezeným.

Pokud jde o úpravu zákona o veřejných rejstřících, nově by se měly do obchodního

Legal update

Březen 2022

Weinhold Legal

rejtříku zapisovat mj. také údaje o odštěpném závodu nebo pobočce v zahraničí, a to jejich označení, sídlo nebo umístění a číslo zápisu v zahraniční evidenci.

Aktuality v judikatuře

Spoluzpůsobení škody porušením prevenční povinnosti poškozeným

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 1908/2020 ze dne 15. prosince 2021)

Soudní exekutor se jakožto žalobce v nadepsaném sporu domáhal po České republice náhrady škody způsobené nesprávným úředním postupem uplatněným v exekucím řízení vedeném jiným soudním exekutorem.

Žalobce byl pověřen výkonem exekuce, v jejímž rámci exekucím příkazem nařídil prodej nemovitostí ve vlastnictví povinného a současně zřídil exekutorské zástavní právo, přičemž toto právo bylo zapsáno do katastru nemovitostí. Pochybením katastrálního úřadu však došlo v rámci jiného řízení k výmazu tohoto exekutorského zástavního práva z katastrálního operátu. Katastrální úřad však následně chybu opravil a o této skutečnosti žalobce informoval.

Mezitím však jiný soudní exekutor rozhodl o prodeji těchto nemovitostí povinného, vydal dražební vyhlášku a dražbu uskutečnil. Tento exekutor v průběhu exekucního řízení pořídil tři výpisy z příslušného listu vlastnictví k nemovitostem povinného, přičemž z žádného neplynulo exekutorské zástavní právo žalobce.

V průběhu soudního řízení bylo žalobcem namítáno, že exekutor, který provedl dražbu, postupoval v rozporu se zákonem, jelikož nerespektoval pořadí exekucních příkazů a předběhl tak žalobce. Dále bylo upozorněno na skutečnost, že katastrální úřad opravil chybu v katastrálním operátu a zápis exekucního zástavního práva žalobce byl z katastru nemovitostí zjistitelný více než měsíc před uskutečněním dražby. Podle § 14 odst. 1 zákona č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, postihují-li exekuce souběžně stejné nemovitosti povinného, provede se ta exekuce, která byla nejdříve nařízena; řízení v ostatních exekucích se ohledně této věci dnem právní moci jejich nařízením přerušují.

Hlavním argumentem proti výše uvedenému pak bylo, že žalobci bylo známo, že exekutorské zástavní právo bylo vymazáno a že je na příslušném listu vlastnictví zapsáno jiné. Žalobci proto muselo být zřejmé, že druhý exekutor tak může postupovat v rámci jiné exekuce prodejem předmětných nemovitostí.

Klíčovou otázkou předmětného sporu se tak stala problematika prevenční povinnosti. Touto otázkou se zabýval již odvolací soud a poukazyval na skutečnost, že žalobce porušil svoji prevenční povinnost, když mu bylo z informace katastrálního úřadu známo, že jeho exekutorské zástavní právo bylo vymazáno a současně je zapsáno exekutorské zástavní právo jiného exekutora. Odvolací soud žalobci vytknul, že pro odvrácení škody ničeho neučinil, když druhého exekutora o existenci svého přednostního exekutorského zástavního práva, resp. o chybě v katastrálním operátu neinformoval.

Ustanovení § 2903 odst. 1 občanského zákoníku stanoví, že „*Nezakročí-li ten, komu újma hrozí, k jejímu odvrácení způsobem přiměřeným okolnostem, nese ze svého, čemu mohl zabránit.*“

Nejvyšší soud ČR v této věci vyslovil následující názor:

„*Úprava odvrácení škody nebo újmy, která přímo hrozí poškozenému, je projevem základních principů soukromého práva, že každý má především chránit své zájmy, a nikoli jen trpě přihlížet, jak vzniká nebo*

se zvětšuje újma. Oproti předchozí úpravě v § 417 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013, však občanský zákoník zakročení neukládá jako povinnost, neboť vychází z přesvědčení, že je záležitostí každého, jak nakládá s vlastním majetkem. Neodvrácení je tak v rovině přičitatelnosti vlastního jednání na spoluzpůsobení újmy.“

„*Právním následkem nečinnosti je, že vznikne-li právně relevantní škoda nebo újma, nemůže se její náhrada poškozený úspěšně domáhat. Důvodem je, že poškozený škodu fakticky způsobil, respektive neučinil vše, co by rozumná osoba na obranu svých práv učinit měla. Občanský zákoník přitom nevychází z pojetí, že náhrada utrpěné újmy se neposkytuje, protože poškozený porušil svoji povinnost, ale z důvodu, že spoluzpůsobil její neodvrácení v rozsahu, v jakém by se každá rozumná osoba chovala, tedy v měřítku objektivním. Právě rozsah, ve kterém poškozený nejednal, je pak námitkou škůdce při uplatňování nároku na náhradu škody. Tato skutečnost je vyjádřena slovy „nese ze svého, čemu mohl zabránit.“*

Nejvyšší soud ČR konstatoval existenci prevenční povinnosti poškozeného, zároveň se však dále zaobíral otázkou toho, do jaké míry byl poškozený povinen zakročít, a to vzhledem k okolnostem. V tomto ohledu je vždy třeba zjistit, do jaké míry mohl žalobce očekávat, že ke vzniku škody dojde. Nejvyšší soud ČR i v návaznosti na dřívější judikaturu vyslovil názor, že „*nikdo není povinen předvídat protiprávní jednání druhé osoby, leda by se jeho existence či potencialita podávaly z konkrétních okolností případu.*“

Z výše uvedeného rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR se proto podává, že nečinnost poškozeného v případě, kde mohl dle okolností újmu odvrátit, je sankcionována tím, že nese ze svého škodu, kterou odvrátit mohl. Na druhou stranu je třeba vždy zkoumat okolnosti konkrétního případu a předvídatelnost vzniku škody. Není dána obecná povinnost automaticky předpokládat, že jiná osoba bude jednat protiprávně, zejména pak tehdy, kdy se jedná o osobu soudního exekutora, tj. osobu, do jejíž rukou stát svěřil na základě její odbornosti výkon veřejné moci.

© 2022 Weinhold Legal

Všechna práva vyhrazena

Informace uvedené v tomto bulletinu současně nelze chápat jako vyčerpávající popis relevantní problematiky a veškerých možných konsekvencí, a nemělo by na ně být plně spoléháno v jakýchkoliv rozhodovacích procesech ani by neměly být považovány za náhražku specifické právní rady, které by byla relevantní pro konkrétní okolnosti. Weinhold Legal, v.o.s. advokátní kancelář ani kterýkoliv právník uvedený jako autor těchto informací neodpovídají za jakoukoliv újmu, která by mohla vzniknout ze spoléhání se na zde uveřejněné informace. Dále si dovoluujeme poznamenat, že na některé záležitosti v tomto bulletinu uváděné mohou existovat různé právní názory z důvodu nejednoznačnosti příslušných ustanovení, a v budoucnu může převážit jiný než námi uváděný výklad.

Své připomínky laskavě zasílejte na e-mailovou adresu: petra.karabut@weinholdlegal.com nebo prostřednictvím faxu na číslo +420 225 385 444 k rukám Petry Karabut, anebo kontaktujte osobu, s níž jste obvykle ve spojení. Odhlášení publikací na office@weinholdlegal.com.